

NOVUM

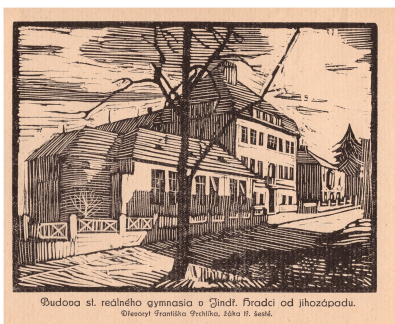
Muzeum Jindřichohradecka

září 2023

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV JINDŘICHŮV HRADEC A MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA ZVOU NA VÝSTAVU „GYMNASIUM 1923“

„Pro ústav náš bude však se vzpomínkou na první léta vlastního státu a republiky na věčné časy spojen také pocit vděčnosti za splnění dlouhého marného snu. Mladý náš stát těžkými křesmi sociálními, politickými i finančními značně tísněný, vystavěl nám nádhernou školní budovu, jednu z prvních v celé republice vůbec a zahojil tak dlouho bolavou ránu, utišil starý stesk, vyvedl nás z temných kobek do místností vzdušných, světlých a slunných a tím zakončeno dlouholeté, tísnivé a trapné provisorium.“ Těmito slovy ve své studii k historii gymnázia v letech 1895-1925 zavzpomínal na spletitou cestu k nové budově školy její bývalý žák a později i profesor PhDr. Alois Krb. Zázemí zmiňovaného ústavu bylo již po dlouhou dobu předmětem stížností nejen z řad ředitelů školy. Neutěšená situace se výrazněji začala řešit zhruba od 60. let 19. století. Mezi předkládanými řešeními se počítalo s přestavbami a přístavbami v budově na

Balbínově náměstí, v dnešním sídle Muzea Jindřichohradecka, a později se začaly hledat vhodné pozemky pro vystavění úplně nové školní budovy. V návrzích se uvažovalo o umístění na pozemcích v Jarošovské nebo Růžové ulici. Pozemky se nakonec jevily problematické jak z hlediska finančního, tak i technického. V květnu 1912 došlo ke svolání stavební komise na pozemek v Jablonského sadech, který byl po bouřlivých diskuzích nakonec vybrán jako nejlépe vyhovující. Pár dní před atentátem na Františka Ferdinanda d'Este byl na pozemku objeven vyhovující zdroj užitkové vody, události června 1914 a následné



„Budova st. reálného gymnasia o Jindř. Hradci od jihozápadu.
©Kreslil František Frčího, žák H. Krb.“

čtyři válečné roky však veškeré stavební plány zastavily. První poválečné roky si vyžádaly hodně sil a odhodlání nejen z řad členů jindřichohradecké městské rady, docházelo k nelehkým jednáním, řadě ústupků či kompromisů, ale 31. ledna 1921 se mohlo konečně začít se stavbou. I přesto, že ani tato etapa nebyla bez problémů a jednoduchá, podařilo se nový školní rok 1923/1924 zahájit ve vytoužené nové budově, která nese rukopis známého architekta Bedřicha Bendelmayera. Školní rok 2023/2024 na jindřichohradeckém gymnáziu se zajisté ponese v duchu oslav. Státní okresní archiv ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka se připojí výstavou, která připomene nelehkou cestu ke vzniku jednoho z architektonických skvostů v našem městě. Výstava bude

k vidění ve dnech 1. a 2. září v budově gymnázia v Husově ulici a poté v rozšířené verzi od 5. září do 8. října v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici.

Kromě archiválií vztahujících se k výstavbě školy si návštěvníci budou moci „prožít“ první školní rok strávený v nové budově. Prostřednictvím dobových školních dokumentů a fotografií se seznámí nejen se životem stráveným v lavicích, ale i s celou řadou hudebních a sportovních počinů, na nichž se studenti a studentky aktivně podíleli. Pozorný čtenář si možná uvědomí, že student 21. století se od svých předchůdců až tolik nezměnil.

Marta Leblová

EDUKAČNÍ PROGRAMY PRO ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

Nabídka edukačních programů pro mateřské, základní i střední školy se v našem muzeu každý rok rozšiřuje o zajímavé novinky. Tou letošní novinkou je hravý interaktivní program vhodný zejména pro mateřské školy a I. stupně základních škol, který doplňuje probíhající výstavu Šerka,



šaší, měchura, to je naše kultura. Program zábavnou formou přibližuje tradiční dochované lidové zvyky z jižních Čech, Vysočiny, jižní Moravy a Dolního Rakouska. Žáci poznávají tradiční zvykoslovné předměty, dochované lidové zvyky, slavnosti a tradice. Další novinkou je inovovaný edukační program věnující se historii a zajímavostem, které jsou spjaty s kostelem sv. Jana Křtitele, nejstarším gotickým kostelem v Jindřichově Hradci. Žáci se seznámí s hlavními prvky gotiky (kaple sv. Mikuláše jako perla vrcholné gotiky v jižních Čechách), s bohatou výzdobou kostela, která se řadí k nejvýznamnějším projevům českého nástěnného malířství poloviny 14. století. Program je obohacen o pracovní listy pro samostatnou práci žáků a studentů, o práci s interaktivní tabulí a o výtvarný koutek.

I nadále jsou v nabídce velmi oblíbené edukační programy, které jsou určeny zejména pro žáky 4. – 9. ročníků základních škol a studenty víceletých gymnázií např. interaktivní edukační program Život v době lucemburské - střední Evropa předhusitská. Součástí programu je nejen poutavá prezentace, pracovní listy, práce s interaktivní tabulí, ale zejména archeologický muzejní kufřík, který ukrývá repliky nástrojů, zbraní, předmětů denní potřeby a oděvů charakterizujících období vlády posledních Lucemburků. Všechny předměty si žáci a studenti mohou reálně vyzkoušet a osahat. Vybrat si můžete i edukační program věnovaný Landfrasově tiskárně, nejvýznamnější mimopražské tiskárně 19. století či program J. A. Komenského ve sbírkách muzea. Hodinový program seznámí účastníky nejen s osobností Jana Amose Komenského, ale i s knihovnou Muzea Jindřichohradecka, s možnostmi digitálního přístupu do muzejní knihovny, s postupem restaurování a ochrany tisků. Součástí programu je i prohlídka unikátních původních tisků Jana Amose Komenského ze sbírek našeho muzea, např. dvě cenná vydání Janua linguarum reserata (Dvěře jazyků otevřené) tištěné v Praze v roce 1667 a 1669. Žáci a studenti si mohou vyzkoušet tehdejší psací pomůcky (husí brk, brádicovou tabulku...). Nebývalému zájmu se těší i každoroční vánoční a velikonoční workshopy. Kromě stálých edukačních programů lze připravit dle vzájemné domluvy program šitý na míru dle aktuálních potřeb pedagogů. Na veškeré programy je nutné se předem objednat telefonicky 702 208 639 nebo emailem machartova@mjh.cz.



Martina Machartová

JINDŘICHOHRADSKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY RELIÉFY A PAMĚTNÍ DESKY

Na nárožním domě s novodobým arkýřem v Klášterské ulici lze nad obrovským nápisem Labužník vidět nenápadný obdélníkový reliéf se zamyšlenou mužskou postavou držící v levé ruce hudební nástroj. Zhruba metr široký reliéf totiž upomíná na původního majitele domu Andrease (Ondřeje) Wolfa, který již v roce 1845 začal v Jindřichově Hradci vyrábět hudební nástroje. Po jeho smrti převzal firmu syn František a dále pokračoval v rodinné tradici zhotovitele různých druhů hudebních nástrojů. V dílně v domě č. p. 145/II vznikaly jak smyčcové – housle, violoncella a basy, tak strunné drnkací citery či mosazné a dřevěné dechové nástroje. Specialitou firmy byla distribuce hudebních automatů pro hotely, restaurace, kavárny a hostince. František Wolf stejně jako jeho otec nástroje i opravoval. Když roku 1913 zemřel, slibně prosperující obchod a firmu převzala jeho žena Antonie. Ta ji vedla pod jménem svého manžela až do roku 1937, kdy "hudební závod" převzal mistr houslař Václav Fuchs. Zásadní úprava domu proběhla v roce 1932, kdy byl na nově vzniklou fasádu patrové budovy umístěn i zmiňovaný reliéf dnes neznámého autora.



Při romantické procházce kolem bývalých koželužských domů v podzámčí můžeme narazit na bustu zakladatelky světoznámých textilních dílen Marie Hoppe-Teinitzerové (1879–1960). Domu č. p. 124/III, původně panskému dvoru, se dnes neřekne jinak než "Gobelínka", jelikož ho právě pro účel textilních dílen zakoupila Marie Teinitzerová. Prvotní ambiciózní projekt dílen a centra textilní výroby z pera architekta Karla Filsaka byl zamítnut a uskutečnila se jen úprava stávajícího objektu. Budova, na jejíž úpravě se podílel i architekt Antonín Mečř, tak získala svou dnešní podobu. Textilní dílny se do ní přestěhovaly v roce 1953 z rodinného domu č. p. 3/II na rohu Masarykova náměstí, kde sídlily od svého založení v roce 1910. Bustu textilní výtvarnice a pamětní desku vytvořil absolvent ateliéru profesora Malejovského na VŠUP, známý akademický sochař a restaurátor Vladimír Krninský (1951). Její odhalení proběhlo v rámci slavnostního odpoledne věnovaného 125. výročí narození Marie Hoppe-Teinitzerové 27. května 2004 za účasti tehdejšího starosty Karla Matouška, ředitele muzea Jaroslava Pikala, neteře Olgy Teinitzerové a dalších hostů. Svou pamětní desku získaly v průběhu času i další významné umělecké osobnosti Jindřichova Hradce. Připomeňme Hanuše Schwaigera (1854–1912), na jehož rodném domě visí deska již od roku 1937. Tehdy ji u příležitosti 25. výročí malířova úmrtí na rodný dům umístil spolek Přátelé starého Jindřichova Hradce. Bronzovou desku s vtepaným nápisem vytvořil na objednávku jaroměřický sochař Jaroslav Krula. V Jáchymově ulici se na ohradní zdi nachází deska upomínající na pobyt další umělecké osobnosti, Václava Vojtěcha Nováka (1901–1969), akademického malíře, který si na tomto místě nechal za pomoci svých uměleckých přátel v roce 1964 zbudovat zahradní ateliér, v němž tvořil během častých letních pobytů až do své smrti. Poslední, zde zmíněná pamětní deska se nachází na ohradní zdi bývalého hřbitova u kostela Nejsvětější Trojice. Původně se ovšem nejednalo o desku pamětní, ale o desku náhrobní, kterou se podařilo zachránit z neplaceného hrobu malíře Františka Prchlíka (1909–1965). Na zdi se objevila v srpnu roku 2009, kdy proběhlo za přítomnosti představitelů města, muzea a rodinných příslušníků její slavnostní odhalení a uvedení do nové funkce u příležitosti zakončení výstavy ke 100. výročí malířova narození.



Zprávy

Expozice v jezuitském semináři jsou otevřeny denně mimo pondělí od 8.30 do 12 hodin a od 13 do 17 hodin. **Městská vyhlídková věž** je otevřena o víkendech a svátcích od 9 do 12 a od 13 do 16 hodin.

Kostel sv. Jana Křtitele a výstavní prostory v minoritském klášteře jsou otevřeny denně od 9 do 12 a od 13 do 16 hodin. **Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou** ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Státní okresní archiv Jindřichův Hradec a Muzeum Jindřichohradecka Vás srdečně zvou na výstavu „**GYMNASIUM 1923**“. Výstava bude otevřena **od 5. září do 8. října 2023** v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka ve Štítného ulici.

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce a Muzeum Jindřichohradecka Vás srdečně zvou na přednášku Mgr. Libora Svobody, Ph.D. **JINDŘICHŮV HRADEC VE FILMU, známé i neznámé záběry Jindřichova Hradce**. Přednáška se uskuteční **v pondělí 11. září 2023 v 18 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici. Pokladna spolku přátel starého Jindřichova Hradce bude otevřena od 17 hodin.

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce Vás srdečně zve na **ZÁJEZD DO RAKOUSKA**, který se uskuteční v sobotu **30. září 2023**. Registrovat se můžete na řádné schůzi spolku, **dne 11. září od 17 hodin**, zároveň bude nutné zájezd rovnou i zaplatit. Kdo nebude moci přijít 11. září v 17 hodin, může zaslat přihlášku e-mailem: pratelestarehhradce@seznam.cz. Více informací naleznete na webových stránkách spolku: www.pratelestarehhradce.cz/novinky/.

Srdečně Vás zveme na výstavu **NA CESTÁCH... Za zázrakem, dobrodružstvím, poznáním, prací či lepším životem?** Výstavu si můžete prohlédnout ve výstavní síni muzea „V jezuitském semináři“ na Balbínově náměstí do 15. října 2023.

V křížové chodbě minoritského kláštera u kostela sv. Jana Křtitele ve Štítného ulici probíhá mezinárodní výtvarná výstava **NÁDOBA VZPOMÍNEK/THE VESSEL OF MEMORIES**, která prezentuje především velkoformátová díla odlišných technik umělců z různých zemí. Výstava bude otevřena do 22. října 2023.

Ve výstavním sále „Ve Svatojánské“ v objektu bývalého minoritského kláštera je opět přístupna výstava **ŠERKA, ŠAŠÍ, MĚCHURA – TO JE NAŠE KULTURA**, která je věnována jihočeským lidovým zvykům v průběhu celého roku.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXXII. 9/2023

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Registrační značka: MK ČR 11673

Redakce: Bc. Iveta Maryšková

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I, Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), e-mail: muzeum@mjh.cz, www.mjh.cz